

पितुः समोपमगमद्देवी श्रीरिव रूपिणी । साऽभिवाद्य पितुः पादौ शेषाः पूर्वं निवेद्य च ।

१६६४

कृताञ्जलिर्व्वरारोहा नृपतेः पार्श्वमास्थिता । यौवनस्थान्तु तां दृष्ट्वा स्त्रां सुतां देवरूपिणीं ।

अथाच्यमानाञ्च वरैर्नृपतिर्दुःखितोऽभवत् ॥ राजोवाच ॥ पुत्रि प्रदानकालस्ते न च कश्चिद्दृणेति मां ।

स्वयमन्विच्छ भर्तारं गुणैः सदृशमात्मनः । प्रार्थितः पुरुषो यश्च स निवेद्यस्त्वया मम ।

विमृष्ट्याहं प्रदास्यामि वरय त्वं यथेष्टितं । श्रुतं हि धर्मशास्त्रेषु पथमानं द्विजातिभिः ।

तथा त्वमपि कल्याणि गदतो मे वचः शृणु । अप्रदाता पिता वा चो वाच्यश्चानुपयन् पतिः ।

१६६५

मृते भर्तारि पुत्रश्च वाच्यो मातुररक्षिता । इदं मे वचनं श्रुत्वा भर्तुरन्वेषणे त्वर ।

देवतानां यथा वाच्यो न भवेयं तथा कुरु ॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ एवमुक्त्वा दुहितरं तथा वृद्धांश्च मन्त्रिणः ।

व्यादिदेशानुयाचञ्च गम्यताञ्चेत्यचोदयत् । साऽभिवाद्य पितुः पादौ व्रीडितेव तपस्विनी ।

पितुर्व्वचनमाज्ञाय निर्जगामाविचारितं । सा हैमं रथमास्थाय स्थविरैः सचिवैर्व्वृता ।

तपोवनानि रम्याणि राजर्षीणां जगाम ह । मान्यानां तत्र वृद्धानां कृत्वा पादाभिवादनं ।

१६६६

वनानि क्रमशस्तान् सर्वाण्येवाभ्यगच्छत् । एवं तीर्थेषु सर्वेषु धनोत्सर्गं नृपात्मजा ।

कुर्व्वती दिजमुख्यानां तं तं देशं जगाम ह ।

इति श्री महाभारते आरण्यपर्व्वणि पतिव्रतामाहात्म्यपर्व्वणि सावित्रीस्वयम्बरे दिनवत्यधिकद्विंशतोऽध्यायः ॥ २६२ ॥

॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ अथ मद्राधिपो राजा नारदेन समागतः । उपविष्टः सभामध्ये कथायोगेन भारत ।

ततोऽभिगम्य तीर्थानि सर्वाण्येवाश्रमांस्तथा । आजगाम पितुर्व्वेग्न सावित्री सह मन्त्रिभिः ।

नारदेन सहासानं सा दृष्ट्वा पितरं तदा । उभयोरेव शिरसा चक्रे पादाभिवादनं ।

१६६७

॥ नारद उवाच ॥ क गताऽभूत् सुतेयन्तो कुतश्चैवागता नृप । किमर्थं युवतीं भर्त्रे नचैनां संप्रयच्छसि ।

॥ अश्वपतिरुवाच ॥ कार्य्येण खल्वनेनैव प्रेषिताऽद्यैव चागता । एतस्याः शृणु देवर्षे भर्तारं योऽनया वृतः ।

॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ सा ब्रूहि विस्तरेणेति पित्रा सञ्ज्ञेदिता शुभा । दैवतस्येव वचनं प्रतिगृह्येदमब्रवीत् ।

॥ सावित्रीरुवाच ॥ आसीच्छाल्वेषु धर्मात्मा चक्षियः पृथिवीपतिः । द्युमत्सेन इति ख्यातः पश्चाच्चान्धो बभूव ह ।

विनष्टचक्षुषस्तस्य बालपुत्रस्य धीमतः । सामीप्येन गतं राज्यं क्षिप्रेऽस्मिन् पूर्व्ववैरिणा ।

१६६८

स बालवत्सया सार्द्धं भार्य्यया प्रस्थितो वनं । महारण्यं गतश्चापि तपस्तेपे महाव्रतः ।

तस्य पुत्रः पुरे जातः संवृद्धश्च तपोवने । सत्यवाननुरूपो मे भर्तृति मनसा वृतः ।

॥ नारद उवाच ॥ अहो वत महत्पापं सावित्री नृपते कृतं । अजानन्त्या यदनया गुणवान् सत्यवान् वृतः ।

सत्यं वदत्यस्य पिता सत्यं माता प्रभाषते । तथाऽस्य ब्राह्मणाश्चक्रुर्नामैतत् सत्यवानिति ।

बालस्याश्वाः प्रियाश्वास्य करोत्यश्वांश्च मृन्मयान् । चित्रेऽपि विलिखत्यश्वांश्चित्राश्च इति चोच्यते ।

१६६९

॥ राजोवाच ॥ अपीदानीं स तेजस्वो बुद्धिमान् वा नृपात्मजः । क्षमावानपि वा शूरः सत्यवान् पितृवत्सलः ।

॥ नारद उवाच ॥ विवस्वानिव तेजस्वी बृहस्पतिसमो मतौ । महेन्द्र इव वीरश्च वसुधेव क्षमाऽन्वितः ।

॥ अश्वपतिरुवाच ॥ अपि राजात्मजो दाता ब्रह्मण्यश्चापि सत्यवान् । रूपवानप्युदारो वाऽप्यथवा प्रियदर्शनः ।